

Oplegnotitie

Agendapunt	Onderwerp	Kenmerk	Portefeuillehouder
5	Begroting 2023 en meerjarenraming 2024 t/m 2026		Dhr. J. Kottelenberg
Dagelijks Bestuur	Algemeen bestuur	Samensteller	
24-03-2022 Akkoord agendering AB 30-6-2022	30-06-2022	Dhr. J. van Kastel, dhr. D. van Zanten	

Korte inhoud

Bijgaand treft u aan de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ).

Algemeen

In deze begroting worden de activiteiten beschreven die de Veiligheidsregio Gelderland Zuid in 2023 wil uitvoeren. Deze activiteiten zijn hoofdzakelijk gebaseerd op het Regionaal Beleidsplan 2020-2023, dat het Algemeen Bestuur na raadpleging van de gemeenteraden op 19 december 2019 heeft vastgesteld.

De beschreven activiteiten zijn niet nieuw. De hoofdtak van de VRGZ blijft het verzorgen van de operationele dienstverlening van brandweer en ambulancezorg, de meldkamer, het voorbereiden op en bestrijden van crises en rampen en het ondersteunen daarvan door Bedrijfsvoering. De belangrijkste ontwikkelingen in 2023:

- Het streven is dat de nieuwe Meldkamer Oost-Nederland (MON) in Apeldoorn in het eerste kwartaal van 2023 operationeel is. Deze nieuwe meldkamer zal een belangrijk hulpmiddel zijn in de totale keten van hulpverlening aan onze inwoners en bedrijven. In aanloop naar die samenvoeging wordt het bestuur periodiek geïnformeerd over de voortgang en zullen voorstellen voor besluitvorming worden aangeboden.
- In januari 2023 treedt de nieuwe Omgevingswet naar verwachting in werking. Een grote operatie waaraan veel partijen samenwerken. Door alle partijen wordt veel werk verzet om het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in orde te krijgen. De totale transitieperiode loopt tot 2030. In 2022 en 2023 zal er aandacht zijn voor onder meer de uitwisseling van omgevingsdocumenten tussen relevante partijen en het integraal en juridisch houdbaar presenteren van regels. De brandweer krijgt hier als adviseur van gemeenten mee te maken.
- In 2022 zal naar verwachting meer duidelijkheid komen over de inhoudelijke invulling van de taakdifferentiatie bij de brandweer en de financiële consequenties daarvan.
- De Wet veiligheidsregio's (Wvr) wordt op onderdelen mogelijk gewijzigd naar aanleiding van de uitkomsten van de Evaluatiecommissie Muller. Wat de inhoudelijke, organisatorische of financiële effecten hiervan zijn is nog niet bekend. In 2022 en 2023 verwachten wij hierover meer duidelijkheid.
- Naast de reguliere dienstverlening is er ook aandacht voor klimaatverandering, duurzaamheid, data gedreven analyse en sturing, digitalisering van de maatschappij en bescherming van de eigen organisatie tegen cybercrime. Deze onderwerpen zullen steeds meer effect hebben op de bedrijfsvoering, de uitvoering van de dienstverlening en strategievorming van de VRGZ. Netwerksamenwerking zal steeds belangrijker worden. De samenwerking zal met wisselende partners zijn per thema.

De VRGZ tracht de dienstverlening adequaat en volgens planning uit te voeren. De bedrijfsvoering en operationele dienstverlening ervaren echter wel al langere tijd effecten van de coronacrisis. Op het moment van schrijven ziet het er naar uit dat het einde van de coronacrisis in zicht is. Hoe de coronacrisis zich in 2022 ontwikkelt en wat de mogelijke effecten daarvan op de dienstverlening van de VRGZ in 2023 zullen zijn is op dit moment niet met zekerheid te zeggen.

Tot slot hebben de recente ontwikkelingen in de Oekraïne impact op de VRGZ. De organisatie krijgt hier op verschillende manieren mee te maken. Het Kabinet heeft zich begin maart 2022 tot de veiligheidsregio's gericht om de opvang van Oekraïense vluchtelingen te coördineren en samen met de gemeenten te organiseren. De exacte consequenties voor 2023 zijn op dit moment nog niet te voorzien.

Overeenkomstig wat is beschreven in de Kaderbrief 2023 VRGZ wordt in de Programmabegroting 2023 slechts om een extra bijdrage gevraagd voor de afgesproken index van 0,60% (die is gebaseerd op door het bestuur vastgestelde standaard uitgangspunten) en de uitvoering van de duiktaak door de brandweer. Kanttekening bij deze indexering is dat er in de begroting 2024 een dubbele loonontwikkeling zal worden opgenomen. De nieuwe cao is pas in januari 2022 vastgesteld en gaat met terugwerkende kracht in per 2021. Doordat de nieuwe cao pas in 2022 is vastgesteld kon deze niet meer opgenomen worden in de Kaderbrief 2023.

Conform vastgestelde methodiek wordt de werkelijke index na gecalculeerd in de eerstvolgende begroting, zijnde de begroting 2024. In 2023 ontstaat daardoor een tekort van € 688.000,- dat wordt opgevangen uit de bestemde reserve cao-ontwikkelingen (zie toelichting bij onderdeel Jaarstukken). De reden hiervoor is dat dit tekort conform met de deelnemende gemeenten afgesproken systematiek voor vergoeding door gemeenten in aanmerking komt en ter uitwerking daarvan niet op een later moment een aparte begrotingswijzigings-procedure gevolgd hoeft te worden.

In de programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 is zo veel mogelijk rekening gehouden met de nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de VRGZ afkomen. Voor een aantal ontwikkelingen geldt dat deze reeds bekend zijn. Echter, de beleidsmatige en financiële consequenties zijn voor de VRGZ op dit moment nog onduidelijk. Deze ontwikkelingen zijn beschreven in paragraaf 2.2.4.

Quickscan Bedrijfsvoering

Het Algemeen Bestuur heeft de directie van de VRGZ gevraagd een QuickScan uit te voeren op de bedrijfsvoeringskosten om de raden daar meer inzicht in te bieden. De resultaten van de QuickScan zijn inmiddels bekend. Zie hiervoor de bijgevoegde infographic in bijlage 2. Hieruit zijn de volgende conclusies naar voren gekomen:

1. De totale kosten die toegedeeld zijn aan het primaire proces liggen in absolute zin in de buurt van het gemiddelde in de benchmark waarin 17 veiligheidsregio's deelgenomen hebben.
2. Bij de VRGZ bedragen de kosten van de overhead 18% van de totale kosten. Dat is circa 20% minder dan het gemiddelde van de benchmark van 22%.
3. Voor een aantal overheadcategorieën lijken de kosten per fte voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid aan de krappe kant ten opzichte van de andere veiligheidsregio's in de benchmark.

Een verschil van 4% (22% vs 18%) is vergelijkbaar met circa € 1.600.000,-. Hierbij moet ook worden aangetekend dat de VRGZ vrijwel alle panden in eigendom heeft. Iets wat niet het geval is bij veel andere veiligheidsregio's, waardoor het verschil nog groter zou worden. Het vastgoed legt immers een forse claim op de bedrijfsvoering (beheer, inkoop, financiën etc.).

Resumerend kan gesteld worden dat de bedrijfsvoering binnen de VRGZ met fors minder middelen georganiseerd is dan bij andere veiligheidsregio's. Daardoor is de organisatie ook op onderdelen kwetsbaar georganiseerd, onder andere door een aantal éénmansfuncties. Zoals al eerder gemeld in bestuurlijke rapportages zit er geen "vet meer op de botten". Nieuwe ontwikkelingen binnen de bestaande bedrijfsvoering kunnen echter leiden tot lagere lasten die kunnen worden ingezet voor de dekking van uitzettingen.

Het zoeken naar bezuinigingen in de bedrijfsvoering dan wel de 'kaasschaafmethode' is met andere woorden niet meer aan de orde. Indien bestuurlijk desondanks wordt gekozen voor bezuinigingsopties wordt het huidige niveau van de operationele dienstverlening aangetast. Veel eerder is het van belang om gezien de ontwikkelingen op de terreinen van bijvoorbeeld informatieveiligheid, cybercrime, inkoop, duurzaamheid en strategisch personeelsbeleid de bedrijfsvoering robuuster te organiseren, waardoor continuïteitsrisico's worden beperkt.

Risico's

Algemeen

In de paragrafen 2.2.4 en 5.1.2 worden de ontwikkelingen geschetst die in de toekomst financiële risico's met zich mee kunnen brengen. De omvang van deze risico's is nu niet bekend. Indien het Algemeen Bestuur instemt met de resultaatbestemming uit de jaarstukken 2021 is de algemene reserve conform de bestuurlijke gewenste norm van 5,0%.

De verwachte beschikbare weerstandscapaciteit is niet toereikend om de geïnventariseerde en gecalculeerde risico's (zie paragraaf 5.1) te dekken. Naarmate de gecalculeerde risico's zich daadwerkelijk voordoen zal de VRGZ hiervoor bezuinigingsmaatregelen moeten treffen of wordt de bijdrage van gemeenten hoger.

Prijsstijgingen

Daarnaast zijn prijsstijgingen te verwachten op een breed scala aan producten zoals in gemeenten ook herkend zal worden. Op basis van aankondigingen en signalen van leveranciers zullen prijzen in 2022 en 2023 hoger uitvallen dan de standaard indexering waar de VRGZ conform afspraak mee rekent. Prijsstijgingen bij materialen tot 20% zijn momenteel al merkbaar. Bij de energieprijzen is de stijging groter. Deze prijzen liggen vast voor 2022, maar op basis van de huidige tarieven is een stijging van 100% niet ondenkbaar (concreet betekent dit een verhoging van € 750.000,-). Dit werkt door in veel andere producten en dienstverlening. De exacte consequenties zijn nog niet te becijferen en in deze begroting ook niet gekwantificeerd, maar een aantal leveranciers heeft al aangegeven forse prijsstijgingen te verwachten. We verwachten forse uitzettingen de komende jaren op alle fronten die vanaf 2022 merkbaar zullen zijn. De VRGZ zal het bestuur tussentijds informeren over de ontwikkelingen op dit onderwerp, maar het kan structureel om meerdere miljoenen gaan die niet opgevangen kunnen worden binnen de bestaande begroting. Dit effect wordt versterkt door de recentelijke ontwikkelingen in de Oekraïne.

Reacties kaderbrief VRGZ

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft in november 2021 een kaderbrief naar gemeenten gestuurd met daarin onder andere de belangrijkste financiële uitgangspunten voor de begroting 2023. Op de genoemde kaderbrief hebben tot nu toe slechts enkele gemeenten conform het verzoek van het Dagelijks Bestuur gereageerd. Deze reacties en de antwoorden daarop zijn opgenomen in bijlage 1.

Zienswijze gemeenten

Uit de tot nu toe ontvangen (3) reacties blijkt dat de meeste gemeenten akkoord gaan met de begroting, inclusief uitzettingen zoals hieronder beschreven. Afhankelijk van besluitvorming omtrent de bestemde reserve duurzaamheid (zie Jaarstukken) dient de begroting aangepast te worden.

C&R: Verwachte financiële ontwikkeling 2023 en verder

Om wijzigingen die leiden tot een financiële uitzetting van de begroting te beoordelen heeft het Algemeen Bestuur op 19 april 2018 ingestemd met een kader, waarin is beschreven welk soort uitzettingen eventueel in aanmerking komen voor een verzoek aan gemeenten tot een hogere bijdrage. Aan de hand van dit kader kan de VRGZ een verzoek indienen bij gemeenten voor een extra bijdrage voor de genoemde categorieën.

In de Kaderbrief 2023 VRGZ is het voornemen geuit om voor de begroting 2023 een extra bijdrage te vragen voor de afgesproken index (die is gebaseerd op door het bestuur vastgestelde standaard uitgangspunten) en de structurele invulling van de duiktaak. Hieronder wordt dit nader toegelicht.

In de begroting zijn geen verdere mogelijkheden om dit op te lossen zonder de primaire dienstverlening aan te tasten. De hierboven beschreven autonome ontwikkelingen en wettelijke verplichtingen, die voortvloeien uit wettelijke taken van de veiligheidsregio, zijn onontkoombaar en niet beïnvloedbaar voor de VRGZ.

Samenvatting begroting

Er ligt een structureel sluitende begroting voor (in 2023 is er een incidenteel tekort op de index van de cao zoals hierboven beschreven). Deze begroting moet in het perspectief geplaatst worden dat prijsstijgingen zich voor zullen doen die niet voorzien zijn. Daarnaast zien we de kapitaallasten harder oplopen door uitgestelde investeringen hetgeen in de jaarrekening 2021 een voordeel is, maar in de nabije toekomst zorgt voor stijgende lasten.

Naast de reguliere indexering is er een andere uitzetting in de begroting:

- Duiktaak: op 23 september 2021 heeft het algemeen bestuur besloten om voor het verzorgen van de duiktaak in onze regio een structurele overeenkomst aan te gaan met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en Veiligheidsregio Brabant-Noord. Daarmee is de inzet van hun duikteams voor redden en bergen in ons verzorgingsgebied geborgd. Omdat het voorzien in de duiktaak door deze regio's een uitbreiding van de brandweerzorg is, betekent dit een kostenuitzetting in de begroting van structureel € 130.000,-. Conform de door het bestuur vastgestelde financiële spelregels wordt aan de gemeenteraden voorgesteld om voor de uitvoering van deze duiktaak een extra structurele bijdrage te leveren vanaf het jaar 2023. Hierbij is het voornemen uitgesproken om de financiële uitzetting van € 130.000,- voor 2022 incidenteel te dekken uit het verwachte positieve resultaat van de jaarrekening 2021 van de VRGZ.

RAV: Verwachte financiële ontwikkeling 2023 en verder

Het verwachte resultaat voor het programma RAV is nul, in de ramingen is uitgegaan van de afspraken die gemaakt zijn met de verzekeraars voor 2022. De onderhandelingen voor 2023 zijn nog niet opgestart.

Beslispunten

1. Kennisnemen van de ontvangen reacties van gemeenten (Bijlage 1).
2. Vaststellen van de concept-begroting VRGZ 2023
3. Vaststellen van de concept raadsbrief voor gemeenteraden als reactie op de zienswijzen (Bijlage 2)

Bijlagen

1. Overzicht zienswijzen gemeenten op de concept-begroting VRGZ 2023
2. Concept raadsbrief

Concept-begroting 2023 is bij het bestuurssecretariaat opvraagbaar

Bijlage 1

Alle gemeenten hebben een reactie gegeven op de kaderbrief 2023 van de VRGZ. De meeste gemeenten (9 van 14) gaan akkoord met de uitzetting omtrent de duiktaak.

De gemeente Berg en Dal heeft voor alle verbonden partijen een taakstelling van 1% in de gemeentelijke begroting opgenomen. De gemeente verzoekt de VRGZ op basis van de uitkomsten van de QuickScan naar de bedrijfsvoeringskosten van VRGZ mogelijk aanvullende bezuinigingsvoorstellen op te stellen. Gelet op de uitkomsten van de QuickScan, zoals eerder beschreven in deze oplegnotitie, zijn de uitgaven ten aanzien van bedrijfsvoering zeer laag en is er geen ruimte om hier verder op te bezuinigen.

Gezien het beschrevene met betrekking tot de algemene reserve en de weerstandscapaciteit en de voorziene prijsstijgingen is een verzoek van de gemeente Maasdriel om de algemene reserve naar beneden bij te stellen niet wenselijk.

Het verzoek van de gemeente West Betuwe om te komen tot een herziening van de huidige verdeelsystematiek (50 % van de inwonerbijdrage gebaseerd op historische gegevens en 50 % gebaseerd op de systematiek van de verdeling van het gemeentefonds) heeft uitgaande van de huidige financiële bijdrage door gemeenten consequenties. Waar er mogelijk voordeelgemeenten zullen zijn er ook nadeelgemeenten.

De keuze om voor het ene of het andere model te kiezen is een politiek-bestuurlijke afweging. Indien daarbij wordt als alternatief overwogen om de totale bijdrage van gemeenten aan de VRGZ te verlagen heeft dit ogenblikkelijk consequenties voor de operationele dienstverlening. Hierover is reeds eerder uitgebreid gesproken bij de behandeling van de begroting 2022.